

Slovenské národné divadlo: *Elity*

DIVADELNÍ SVĚT BRNO 2018

Závěrečná zpráva

DIVADELNÍ SVĚT BRNO 2018

1. Stručný popis realizovaného projektu

1.1 Základní informace o festivalu

Termín konání festivalu:

23.–30. května 2018 (preview festivalu 15., 19., 20. a 21. května 2018)

Celkový počet platících návštěvníků festivalu

5 803 diváků

Procentuální návštěvnost festivalu: 78,74 %

Celkový počet festivalových představení: 58

Počet český produkcí: 36

Počet zahraničních produkcí: 22

Představení pro rodiny s dětmi: 15

Udělené záštity festivalu

Petr Vokřál – primátor statutárního města Brna

Bohumil Šimek – hejtman Jihomoravského kraje

radnice Brno-střed

Hlavní finanční podpora projektu

Statutární město Brno

Jihomoravský kraj

Ministerstvo kultury

Společnost VARS

Spoluorganizátoři projektu

Městské divadlo Brno, Centrum experimentálního divadla, Divadlo Polárka, Janáčkova akademie múzických umění

Hlavní mediální partneři projektu

Český rozhlas

Mediální skupina MAFRA

Spolupráce s festivaly

Meeting Brno

Tanec Praha

1.2 Anotace projektu

Divadelní svět Brno si za dobu své dosavadní devítileté existence získal zásadní postavení mezi českými divadelními festivaly jak mezi divadelníky, tak i u odborné veřejnosti. Díky výrazné proměně svojí původní dramaturgie je v současné době vnímán jako důležitá kulturní událost, rovnocenná proslulým

českým festivalům, jako je plzeňské Divadlo, olomoucká Flora, hradecké Divadlo evropských regionů atd.

Dramaturgie festivalu se neomezuje pouze na žánr činohry, diváci mohou navštívit i produkce taneční, pohybové a hudebnědramatické. Po velmi pozitivních reakcích z minulých let se dramaturgové čím dál více zaměřují i na kvalitní výběr inscenací vhodných pro mládež a rodiny s dětmi.

Významným faktorem Divadelního světa Brno je spolupráce jednotlivých brněnských divadel (Národní divadlo Brno, Městské divadlo Brno, Centrum experimentálního divadla, Divadelní fakulta Janáčkovy akademie múzických umění a nově i dětské divadlo Polárka), které se v době festivalu stávají nikoliv konkurenty, nýbrž partnery, a to jak na poli dramaturgickém, tak i při organizaci a produkčním zajištění hostujících představení.

1.3 Program festivalu

Vzhledem k množství produkcí, které byly během festivalu odehrány, je podrobný program k této závěrečné zprávě přiložen jako samostatná příloha – programová skládačka.

1.4 Doprovodný program

Každoročně bývá součástí festivalu i rozmanitý doprovodný program. Programová linka s názvem „divadlo českých cizinců“ nabídla divákům dvě inscenace íránské režisérky Azadeh Mohammadi (*To Somewhere Else, Troilus a Kressida*) a dvě inscenace palestinského tvůrce Husama Abeda (*Dom De Dom Dom, The Smooth Life*).

V divadle Reduta probíhala v průběhu celého května výstava Salon české a slovenské scénografie, která byla uspořádána ve spolupráci s pražským a bratislavským Divadelním ústavem a Českou organizací scénografů, divadelních architektů a techniků. V rámci výstavy proběhlo rovněž mezinárodní sympozium Poločas rozpadu 4.1, showcase současné scénografie U-KAŽ & M-LUV a komentovaná prohlídka prostor Reduty.

Na piazzettě před Janáčkovým divadlem se každou květnovou středu odehrávaly tančírny organizované ve spolupráci s tanečním klubem Swing Wings. Skandinávský dům připravil pro návštěvníky festivalu besedu na téma Neznámý Ingmar Bergman. Festival Meeting Brno uvedl v návaznosti na představení Slovenského národního divadla *Elity* diskuzi s názvem Porevoluční elity – odkud přišly a co nám daly? V rámci provokativního tématu „Svoboda?!“ byla organizátory festivalu vyhlášena soutěž ve třech různých kategoriích – nejlepší původní literární text, audiovizuální dílo a fotografie.

Právnická fakulta MU a organizace ELSA uspořádaly panelovou diskuzi na téma Svoboda slova, jejímiž hosty byli investigativní novinář Jaroslav Kmenta, vedoucí projektu Demagog.cz Jan Tvrdoň a ústavní soudkyně JUDr. Kateřina Šimáčková.

1.5 Průběh festivalu

Devátý ročník mezinárodního festivalu Divadelní svět Brno zaznamenal téměř 80% návštěvnost, zcela vyprodaných bylo dvacet osm představení.

Klíčovým tématem se stalo motto „Svoboda?!“. V rámci tohoto tématu vznikla silná dramaturgická linka, která zahrnovala představení nejen českých, ale především zahraničních souborů. Hlavními zahraničními hvězdami ročníku 2018 byly soubory Powszechny Teatr (Polsko, představení *Prokletí*), Manual Cinema (USA, představení *Ada/Ava, Lula del Ray*), Bulandra Theatre (Rumunsko, představení *Macbeth*), Maladype Theatre (Maďarsko, představení *Richard III.*), Mladinsko Gledališče (Slovinsko, představení *Naše násilí a vaše násilí*), Théâtre de la Massue (Francie, představení *Opus I*), Slovenské národní divadlo (Slovensko, představení *Elity*) ad.

Stále více se festival zaměřuje také na rodiny s dětmi, pro něž bylo určeno hned patnáct představení, která byla všechna téměř plně obsazena. Opakovaně se na festivalu objevilo Naivní divadlo Liberec a hradecké Divadlo Drak, ze zahraničí pak přijel polský soubor Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu a slovenské Bábkové divadlo na rázcestí. Novinkou bylo uvedení několika inscenací pro úplně nejmenší děti ve věkové kategorii od 3 měsíců.

Velký prostor dostalo nezávislé divadlo taneční a pohybové, které se setkalo s velkým diváckým ohlasem (např. *Švihla* Terezy Hradilkové, *Guide* Věry Ondrašíkové, *Chyba Víta Neznala* nebo autorská inscenace choreografa Jiřího Bartovance *Obrys*).

Národní divadlo Brno, jež je od roku 2015 z pověření statutárního města Brna hlavním organizátorem festivalu, při jeho přípravách velmi úzce spolupracuje s dalšími divadelními scénami města Brna. Spolupořadatelé jsou stejně jako v předchozích letech Centrum experimentálního divadla (Divadlo Husa na provázku, HaDivadlo a Divadlo U stolu), Městské divadlo Brno a nově Divadlo Polárka. Kromě těchto institucionalizovaných divadel se do příprav festivalu významnou měrou zapojuje rovněž Divadelní fakulta Janáčkovy akademie múzických umění v Brně se svojí scénou Divadla na Orlí. Toto spojení vytváří ideální festivalovou infrastrukturu, která je v naší zemi ojedinělá zejména vyspělým technickým zázemím pro všechny typy divadelních produkcí. Díky takto nastavené spolupráci má festival k dispozici deset typově rozrůzněných divadelních prostorů, což příznivě podporuje bohaté možnosti při dramaturgickém výběru jednotlivých představení. Každoročně jsou vybrané inscenace hlavního programu uváděny ve zcela specifickém prostředí – např. Divadlo bratří Formanů letos uvedlo svůj *Deadtown* přímo na Moravském náměstí, slovenské Teatro Tatro štúdio odehrálo inscenaci *Stalker* ve vojenském stanu u plaveckého stadionu Lužánky.

Průběh festivalu výrazně ovlivnilo uvedení dvou inscenací kontroverzního režiséra Friljiče. Přestože inscenace tohoto tvůrce objednávají divadla a festivaly po celé Evropě, setkalo se uvedení inscenací *Prokletí* a *Naše násilí a vaše násilí* s mimořádně velkou nelibostí u části společnosti. Festivalová dramaturgie se tak poprvé od vzniku festivalu stala předmětem široké celospolečenské diskuse, která probíhala na všech úrovních od politické, přes mediální až po občanskou. Správnost či oprávněnost uvedení takto kontroverzních představení rezonovala velmi silně s hlavním tématem festivalu „Svoboda?!“. Podobně intenzivní debatu české divadelnictví v letech demokratické svobody nepamatuje. Zatímco polské představení *Prokletí* (které bylo uvedeno i na podzim 2017 bez jakýchkoliv kontroverzí a dokonce získalo Cenu české divadelní kritiky za nejlepší zahraniční divadelní produkci

loňského roku) se obešlo bez větších komplikací, chorvatskému představení *Naše násilí a vaše násilí* předcházely demonstrace skupin obyvatel na Zelném trhu a představení bylo přerušeno násilným vniknutím uniformované bojůvky hnutí „Slušní lidé“ na jeviště, kde se snažili zabránit pokračování představení. Vzhledem k tomu, že domluva ze strany vedení Divadla Husa na Provázku a festivalu DSB, ani externí pořadatelské služby nebyla účinná, byla přivolána na pomoc Policie ČR, která skupinu vyvedla. Tato násilná akce vyvolala další, ještě mohutnější vlnu mediálního zájmu i následnou diskusi, ve které své názory vyslovilo široké spektrum osobností. Trestní oznámení podaná na NdB a CED odložila Policie ČR jako neodůvodněná. Senátorka Eliška Wágnerová podala na hnutí Slušní lidé žalobu pro výtržnictví. Správní orgán na městské části Brno střed udělil navíc hnutí pokutu. V současnosti rozhoduje soud prvního stupně o žalobě kardinála Dominika Duky a JUDr. Ronalda Němce ve věci poškození jejich osobnostních práv uvedením obou inscenací.

2. Celkové vyhodnocení splnění účelu projektu

Vzhledem k velmi pozitivním ohlasům na festival (jak od návštěvníků, tak odborné kritiky) můžeme konstatovat, že cíle festivalu byly i v letošním roce beze zbytku naplněny. Projekt byl zrealizován dle naplánovaného rozsahu, doprovodný program nabídl návštěvníkům další alternativy, jak vyplnit festivalové dny.

Festival rovněž přinesl významný impuls pro cestovní ruch v regionu s řadou pozitivních multiplikačních efektů. Díky pozitivním ohlasům minulých ročníků pořádaných Národním divadlem Brno projevují zájem o spolupráci na festivalu další subjekty kulturního života ve městě, díky čemuž vzrůstá rozvojový potenciál akce. Stejně tak stále více divadel a tvůrců projevuje zájem o účast na festivalu, což zvyšuje jeho prestiž.

Mediální ohlas spojený s kontroverzními inscenacemi režiséra Frljiče paradoxně pomohl definitivně etablovat festival jako jednu ze zásadních událostí domácího kulturního kalendáře jak směrem k nejširší veřejnosti, tak zejména k odborné veřejnosti, která po prvních ročnících měla s přijetím festivalu velké problémy a z větší části ho ignorovala.

2.1 Přínos projektu pro cílovou skupinu a obor

Členové dramaturgické rady, jimiž jsou dramaturgové všech spolupořádajících divadel, se v rámci festivalu Divadelní svět Brno snaží vytvořit reprezentativní přehlídku progresivních divadelních kusů nejen z české, ale především ze zahraniční scény. Ohlasy odborné veřejnosti na výběr zahraničních představení v minulých ročnících jednoznačně potvrzují, že festival je přínosným projektem pro rozšíření představy české divadelní obce o divadelním dění v zahraničí.

Festival se ve svém hlavním programu nezaměřuje pouze na osvědčené inscenace „kamenných“ divadel, snaží se dávat prostor i mladým umělcům. Dokladem toho byla např. inscenace *Tisíc tuctů*

Jakuba Maksymova, absolventa KALD DAMU, nebo *Batosnění* studia Damúza, které ve svém souboru sdružuje především čerstvé absolventy DAMU, neotřelé divadelníky, hudebníky a ostatní především vizuální umělce. Mladí umělci dostali velký prostor i v lince pohybového divadla, v níž mohli diváci navštívit novocirkusovou inscenaci *Chyba* režiséra Víta Neznala, audiovizuální pohybové představení *Guide* tanečnice Věry Ondrašíkové, nebo inscenaci *Švihla* mladé performerky Terezy Hradilkové, jejíž dílo získalo v roce 2017 cenu Taneční inscenace roku.

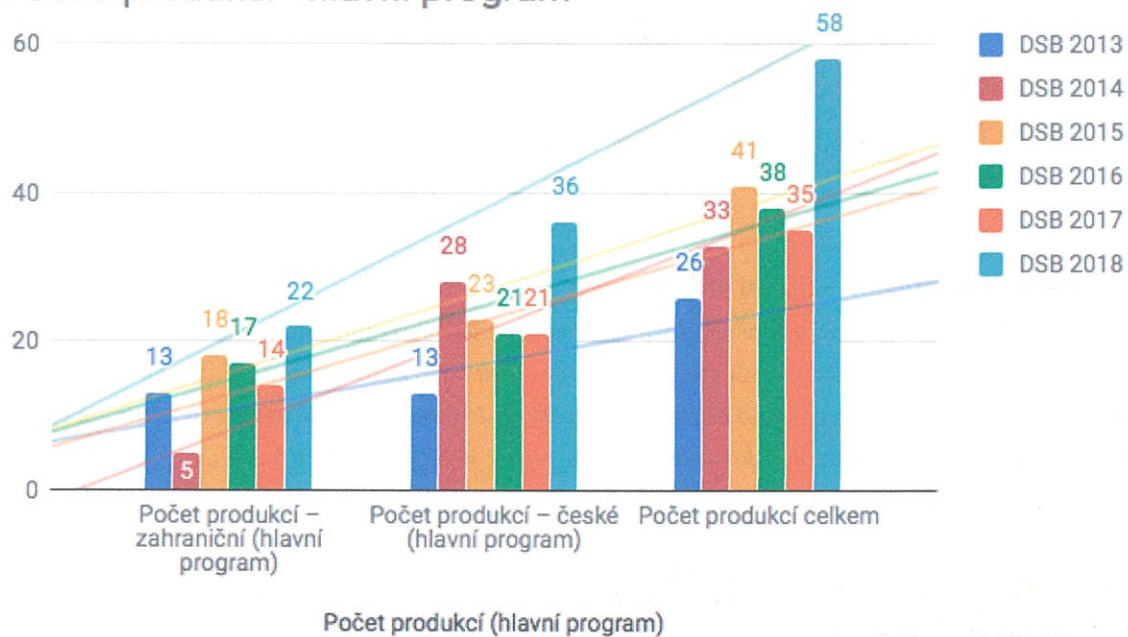
Letos poprvé vznikla pro hlavní program festivalu inscenace ušitá přímo na míru festivalové dramaturgii, jejímž hlavním mottem byl pojem „Svoboda?!“. Přední český choreograf a tanečník Jiří Bartovanec, který v současné době působí především v Německu, kde spolupracuje např. se slavnou choreografkou Sashou Waltz, vytvořil spolu s herci Národního divadla Brno a Divadla Husa na provázku multižánrový projekt *Obrys*.

Jeden z hlavních přínosů festivalu je možné spatřovat v setkávání umělců napříč žánry. K tomu v loňském roce sloužilo press centrum, které bylo pro tyto účely zřízeno v Tržnici Brno a bylo otevřeno všem návštěvníkům festivalu – tedy jak hostujícím umělcům, tak i novinářům a divákům. Např. veřejná diskuze s jedním z nejprogresivnějších polských režisérů současnosti Janem Klatou, která se uskutečnila po představení Divadla pod Palmovkou *Něco za něco*, byla přijata s velkým nadšením.

Dalším důležitým aspektem festivalu je vzdělávací efekt projektu, který chce vést mladé lidi k umění a rozvoji jejich osobnosti. Vzhledem k omezené kulturní mobilitě domácího publika má festival klíčový význam i jako akce ryze lokálního charakteru. Obecně se nedá předpokládat, že by Brňané masově cestovali za poznáváním současných inscenačních trendů na zavedené festivaly v Plzni, Hradci Králové nebo Praze. Nicméně s vytrvalou snahou o dosažení evropských kvalitativních standardů může festival Divadelní svět Brno v dlouhodobém hledisku sehrát zásadní roli při kultivaci publika a přispět tak ke zvyšování jeho nároků na domácí uměleckou scénu.

3. Statistické srovnání minulých ročníků festivalu

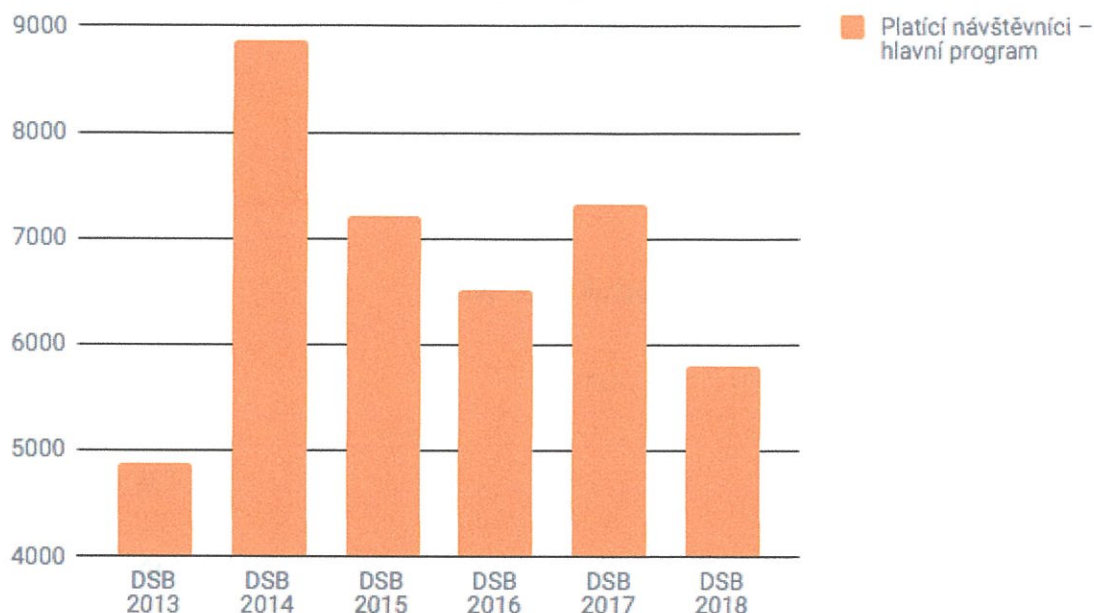
Počet produkcí - hlavní program

Graf č. 1 Počet produkcí v hlavním programu

Festival se snaží udržet vysoký standard počtu zahraničních produkcí, které se početně téměř vyrovnávají představením českých souborů. Díky tomu, že jsou cizojazyčné inscenace opatřovány českými titulky, zvyšuje se i jejich pozitivní přijetí diváky.

Platící návštěvníci - hlavní program

Graf č. 2 Platící návštěvníci – hlavní program

Pokles počtu platících diváků byl v letošním roce způsoben menší nabízenou kapacitou míst. Vzhledem k tomu, že největší divadelní scéna, Janáčkovo divadlo, bylo v době konání DSB 2018 v rekonstrukci, měli diváci k dispozici pouze 7273 festivalových míst, což bylo přibližně o přes dva tisíce méně než v předchozích letech. Je tedy třeba poukázat spíše na procentuální vyčíslení návštěvnosti. **Velký divácký zájem o festivalová představení totiž dokazuje 28 zcela vyprodaných divadelních produkcí.**

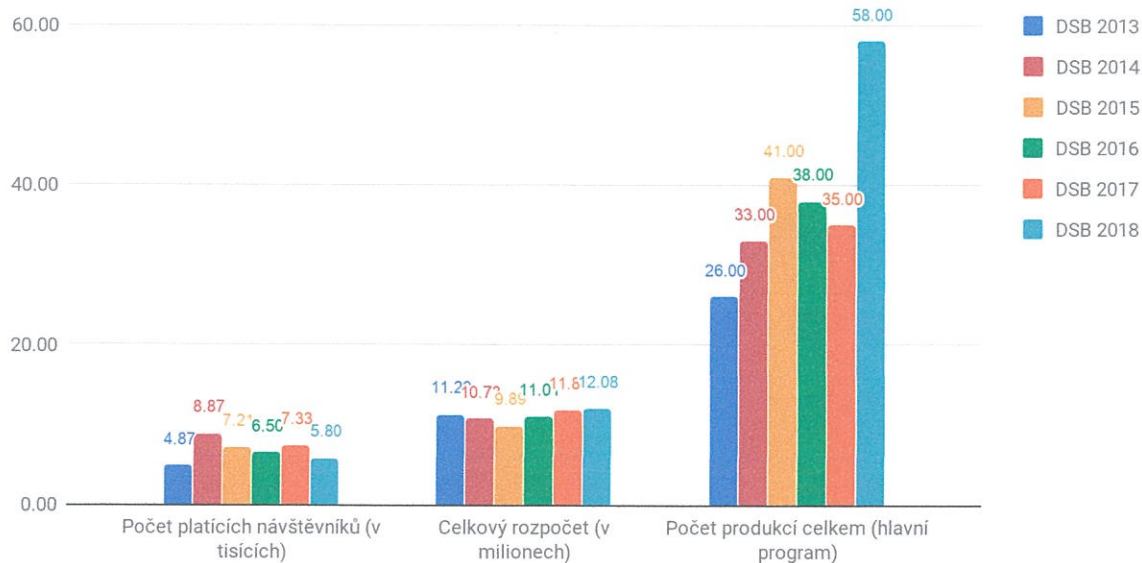
Návštěvnost festivalu				
	DSB 2015	DSB 2016	DSB 2017	DSB 2018
Kapacita (počet nabízených sedadel)	10763	11679	9522	7273
Platící návštěvníci	7207	6515	7327	5810
Návštěvnost festivalu	67,00 %	55,80 %	76,95 %	79,88 %

Tabulka č. 3 Průměrná návštěvnost jednotlivých představení a celková návštěvnost festivalu za roky 2015–2018

V letošním roce nabídl festival divákům 58 produkcí. Z nich bylo 28 zcela vyprodáno a procentuální návštěvnost festivalu byla ze všech ročníků konaných pod záštitou NdB vůbec nejvyšší.

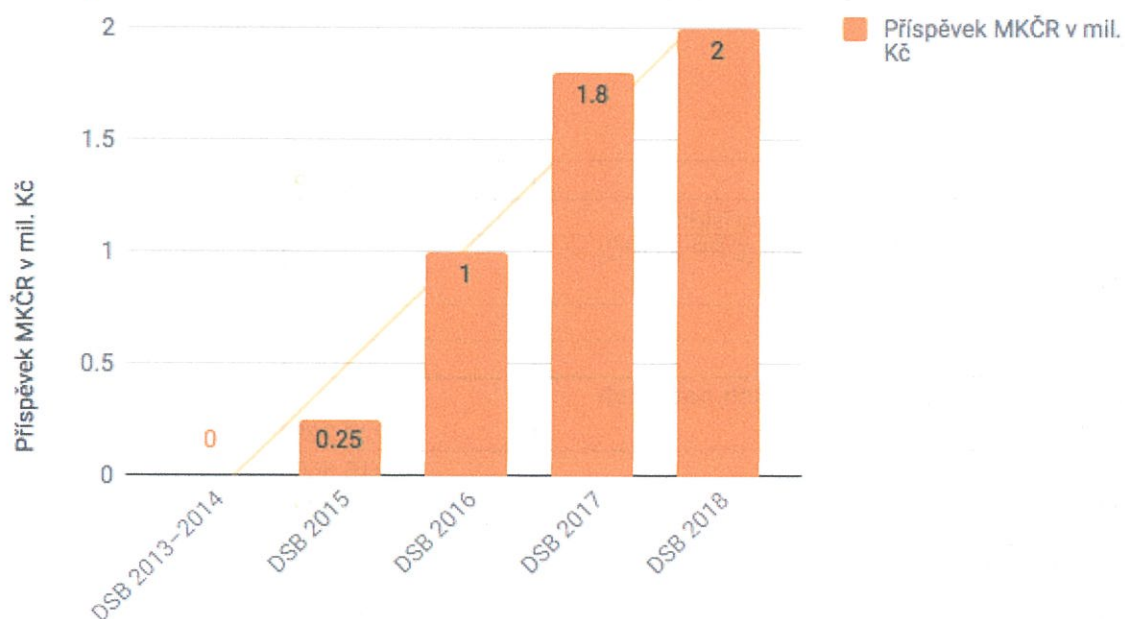
Porovnání ročníků 2013–2018

Porovnání ročníků 2013–2018

Graf č. 4 Porovnání počtu produkcí ve vztahu k počtu návštěvníků

Příspěvek MKČR v mil. Kč

Graf č. 5 Příspěvek Ministerstva kultury na festival Divadelní svět Brno

Rozpočet festivalu roste především díky zvyšující se úspěšnosti v grantovém řízení MK ČR. Trend plynoucí z tohoto grafu je dalším dokladem narůstající kvality festivalu.

1. Účetní uzávěrka ročníku 2018 k 30. 9. 2018

Vzhledem k tomu, že účetní uzávěrka ještě není kompletně uzavřena (bude uzavřena až koncem roku 2018), předkládáme prozatím alespoň současný stav. Finální účetní uzávěrka bude součástí kapitoly Festival divadelní svět Brno 2018 ve Zprávě o činnosti příspěvkové organizace Národní divadlo Brno za rok 2018.

NÁKLADY NA PROJEKT

1. Mzdové náklady celkem:	1 492 059
z toho: mzdy zaměstnanců vč. pojištění	1 379 770
ostatní osobní náklady (DPP a DPČ) vč. daňových odvodů - specifikujte	112 289
2. Umělecké honoráře vč. ostatních osobních nákladů celkem (specifikujte):	7 227 328
honoráře	216 500
odměny hostujícím souborům	7 010 828
3. Náklady na služby celkem:	1 111 173
z toho: nájem prostor související s realizací projektu	95 239
ostraha	124 872
nájem techniky	456 620
doprava	48 144
spoje (poštovné, telefony, internet apod.)	
pomoc.práce-úklid,ozvučení překlady	331 129

cest.exter.členů dram.rady,realizace výstavy	55 169
4. Cestovné celkem:	194 628
z toho: cestovní náklady organizátorů	30 128
z toho: zahraniční cesty	
cestovní náklady účinkujících	164 500
5. Náklady na propagaci celkem:	1 875 468
z toho: tištěná propagace (plakáty, letáky ap.)	
placená inzerce - specifikujte	
6. Autorské poplatky celkem:	54 960
7. Materiálové náklady celkem:	31 121
8. Náklady na reprezentaci celkem (specifikujte):	40 928
pohoštění, květiny	40 928
9. Ostatní náklady související s projektem celkem (specifikujte):	58 713
DDHM-notebook	28 713
energie	30 000
B. CELKOVÉ NÁKLADY NA PROJEKT	12 086 378

380 350

PŘÍJMY Z REALIZACE PROJEKTU

1. příjmy ze vstupného celkem:	1 442 474
(průměrná cena 1 vstupenky: Kč)	248
2. ostatní příjmy z projektu -specifikujte:	4 000
prodej zboží	4 000
Další zdroje krytí projektu	10 581 388
1. vlastní finanční vklad žadatele	
2. sponzoři celkem	
z toho - smlouva o reklamě	326 388
3. dary	
4. jiné ústřední orgány (ministerstva)	2 000 000
5. orgány samosprávy (obec, město, měst. část, kraj)***	8 255 000
6. Státní fond kultury	
7. ostatní zdroje krytí (specifikujte)	
8. zahraniční zdroje (např. programy EU, ambasády)	
E. PŘÍJMY CELKEM (C+D)	12 027 862

Festival Divadelní svět Brno 2018

Deadtown Divadlo bratří Formanů
23.–25. 5. 20 h, 26. 5. 14 a 20 h, 28. 5. 20 h, 29. 5. 18 h,
Moravská náměstí

24. 5.

Batosnění Studio Danzica
15 a 16.30 h, Divadlo Polárka

Tisíc tuctů Plata Company
15 a 18 h, Divadlo U stolu

Společenstvo vlastníků Vosto5
18 h, Mahenovo divadlo, Malá zkušebna

Pár vzkazů veškerenstvu Studio Hrdinů
19.30 h, HaDivadlo

Prokletí Powszechny Teatr
20.30 h, Divadlo Husa na provázku

25. 5.

Jsou místa oblíbená tmou... Nahrní divadlo Liberec
19.30, 17 a 19 h, Reduta

Malé divadlo z konce světa, Opus I
Théâtre de la Massue, Compagnie Ézéquiel Garcia-Romeu
17.30 a 19.30 h, Městské divadlo Brno, ČS

Elity Slovenské národné divadlo
19 h, Mahenovo divadlo

Přes ploty Slovacké divadlo Uherské Hradiště
19.30 h, HaDivadlo

Jasno lepo podstín zhyňa Meetfactory
20 h, Divadlo U stolu

Moc bezmocných Divadlo Feste
22 h, roh ulic Leitnerova a Pekařská

26. 5.

Blizko Centrum Sztuki Dziecka w Poznaniu
10.30 a 15.30 h, Divadlo Polárka

Medová královna Divadlo Drak
14.30 a 17 h, Městské divadlo Brno, ČS

Až na dřevě Divadlo X10
17.30 h, Divadlo Polárka

Richard III. Maladye Theatre
18 h, HaDivadlo

Naše násilí a vaše násilí Mladinsko Gledalište
19 h, Divadlo Husa na provázku

Obrys Jiří Bartoňec
22 h, Reduta, Mozartův sál

27. 5.

Koukej, svět! Divadlo Mělník
13 a 15.30 h, Divadlo Polárka

Trojanky Městské divadlo Zlín
16 h, Městské divadlo Brno, HS

Chyba Vit Neznal & kol.
17 h, Šapitlo v Lužánkách

Ada/Ava Manual Cinema
17 h, Divadlo na Orli

Homo Faber Čnohemí studio Ústí n. L.
19 h, HaDivadlo

Poslední večere Dekkadancers
19 h, Městské divadlo Brno, ČS

Něco za něco Divadlo pod Palmovkou
19 h, Reduta

Macbeth Bulandra Theatre
19 h, Mahenovo divadlo

Momentum Měňenka Čechová
27. 5. 19 h–28. 5. 20 h, piazzetta před Janáčkovým divadlem

Stalker Teatro Tatro Štúdio
21 h, u plaveckého stadionu Lužánky

28. 5.

Batolárium Bábkové divadlo na Rázcestí
11 a 14.30 h, Divadlo Polárka, malá scéna

Pozor, děti, přijela k nám pout! Divadlo rozmanitostí Most
17.30 h, Divadlo Polárka

Lula del Ray Manual Cinema
17.30 h, Divadlo na Orli

Vyrozumění Komorní scéna Aréna
19 h, Reduta

Višňový sad Slovenské komorné divadlo Martin
19.30 h, Městské divadlo Brno, ČS

Kříž u potoka Slovacké divadlo Uherské Hradiště
19.30 h, Mahenovo divadlo

Freedom Bitez Theatre
21 h, HaDivadlo

29. 5.

Guide Věra Ondrašíková a kol.
20 h, Divadlo Husa na provázku

30. 5.

Švihla Tereza Hradíková a kol.
20 h, HaDivadlo

Za sponzorů:

Mediální partneři:

DSB

Kontakt:

MgA. Vanda Košuličová, produkce/marketing festivalu Divadelní svět Brno

e-mail: kosulicova@ndbrno.cz, mobil: +420 736 473 521

Eva Sedláčková, produkce/marketing festivalu Divadelní svět Brno

e-mail: sedlackova@ndbrno.cz, mobil: +420 607 182 866

V Brně dne

Zprávu předkládá:

.....

MgA. Martin Glaser

ředitel NdB